

Krisztus örök váltságot szerzett

Oltár, szószék, keresztelőkő – avagy az elődök hitvallása

Hadd szögezzem le rögtön írásom elején: a kedves Olvasó nem a szokásos értelemben vett tanulmányt talál ezeken az oldalakon, bár pontos hivatkozásokra törekszem, ahol csak lehet. Igehirdető vagyok, és minden ebből a szempontból érdekel. Így vallhattam erről néhány évvel ezelőtt: „Mint akit Jézus Krisztus a vérén vásárolt meg, nem emberek kedvét, hanem emberek üdvét kell keresnem, Isten akarata szerint. Nem szertartásmesternek rendelt az Isten, hanem az Ő szolgájának, hogy az Ő igényével és az Ő igéjével szembesítsek mindenkit, akit csak elér a szavam.”¹ Éppen ezért akkor is, amikor – igazgató lelkészi megbízatásom idején – bizonyos városi kulturális programok ügyében megkeresték Egyházközségünket, az adott



Az oltárkép - Fotó: magánarchívum

zenei rendezvényt kapcsolatos gyakorlati akadályokon túl rá kellett mutatnom arra: „... a templom nem hangversenyerem, hanem istentiszteleti hely: arra van felszentelve = elkülönítve, hogy itt az élő Isten megtérésre hívó, bűnbocsánatot és üdvösséget ígérő, életújító igéje érjen el sokakat, emberek az Úr Jézus Krisztushoz találjanak és a Szentlélek vezetése alá kerüljön az életük. Zene és képzőművészet, építészet és megszólalás, szervezés és bármi ehhez a célhoz kell, hogy igazodjon: Isten magasztalására és emberek üdvösségére. Kérem, ezt mindenkor vegyék figyelembe!”²

Nos, ebben a szellemben kívánok foglalkozni a nyíregyházi evangélikus nagytemplom oltárának, szószékének és keresztelőkőjének történetével és jellegzetességeivel is. A történet kapcsán rá kell mutatnom arra, hogy **vannak izgalmas és további kutatást igénylő kérdések**. Nagy valószínűséggel nem felel meg pl. a valóságnak az az elterjedt, sőt lexikális adattá vált elgondolás, hogy az oltárunk a máriapócsi görög katolikus templomból származna. Van viszont olyan jellegzetessége, aminek újbóli fölfedezése azért óriási jelentőségű, mert **az elődök Jézus Krisztusra mutató határozott, igei hitvallását hordozza**.

-
- 1 Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára (Iktatott levelek): 72/2006.sz. irat, Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye Fórumának (jelöltek bemutatkozása, 2006. március 14.) Nyíregyháza, Luther u. 7. – írta: *Adámi László*
 - 2 Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára (Iktatott levelek): 225/2002.sz. irat – aláírói: *Adámi László* mb. igazgató lelkész és *Dr. Bodnár Zsolt* felügyelő



Az oltár - Fotó: Adámi Márta

Ami a lexikális vonatkozásokat illeti, a megye műemlékeit bemutató fontos műben – a templom berendezésének tárgyalásánál – az alábbi ismertetést találjuk az **oltárról**: „*Főoltár*. Az oltárépítmény a máriapócsi görög katolikus templomból származik. Koporsó alakú stipesz. Igen gazdagon profilozott és faragott retabulum, két csavart és két sima oszloppal. Szélein gazdag barokk karéjos–virágos domborműves faragások. A törtíves képkeretben sötét tónusú, nyugodt kompozíciójú, Krisztust a kereszten ábrázoló olajkép. Fölötte Istenszem áttört sugárkévében, kétoldalt egy-egy harsonás angyal szobra. Az oltárt virágfüzeres, áttört faragás koronázza. Az oltárépítmény rokokóba hajló barokk, XVIII. század közepi, a festmény klasszicizáló késő barokk, 1780 körüli.”³

A régi cseh nyelven (külön szlovák irodalmi nyelv akkor még nem létezett!) ránk maradt feljegyzésekből viszont ilyen részleteket tudhatunk meg az oltár történetéről: „... tisztelt egyházunk 1796-ban, Isten segítségével, oltárt emelt, melyet a jolsvainak mondott Reizinger János faszobrász⁴ készített; amely december 4-én fel is szenteltetett ... az akkori pap szívesen ráállt és azonnal cselekedett: a tokaji lelkészt, Joh. Georg. Budelust levélben kereste meg, hogy fent nevezett napon hozzánk jöjjön el és vegyen részt a felszentelésben. ... ugyanakkor mi az egész gyülekezet az elkészült oltárnál Isten kegyelmes szeretetért imáinkban hálát adtunk. ... A fent nevezett faszobrász faragó munkájának költségei: Az egyház 600 rénes aranyat fizetett. Az oltár az 1800. évig festetlenül állt. Azután 1800. június 14-én az oltár festésére és lakkozására szerződést kötöttek Vurczninger Mihály festőmesterrel, aki az egész munkát, a festést és aranyozást 1000 rénes aranyért vállalta fel, a kosztón és kvártélyon túl (a szerződést lásd a Schmal-féle protokollum 430. lapján). – 1803-ban készen lett az oltár festése, a szószék, a keresztvíztartó és az oltár mögötti kórus lefestése, a tíz oszlop kivakolása, a lelkész lócájának elkészítése, minek alkalmával az egyház 558 rénes aranyat fizetett Kraudy Ignác,

3 *Dercsényi Dezső-Entz Géza* (szerk.): Szabolcs-Szatmár megye műemlékei II. Akadémiai Kiadó Budapest 1987.; 176. oldal

4 „Rezbar” = fafaragó/-szobrász. – Vö. pl. *Pechány Adolf, Dr.*: Tót és magyar szótár – Budapest, Révai Testvérek irodalmi intézet R. T. (1906.); 297. oldal: „*Rezba*, f. faragvány; *Rezbár*, m. szobrász”; valamint *Stelczer Árpád, Vendégh Imre* (szerk.): Szlovák-magyar kéziszótár – Akadémiai Kiadó Budapest 1973; 544. oldal: „*rezbár*, -a, -i *hi* (fa)faragó, faszobrász”.

szabinovi/kisszebeni/ festőnek.”⁵ További följegyzéseket ill. leveleket, megállapodásokat is lehet találni a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltárában. Pl. az 1790-1811. közötti iratokat őrző 2. „Leveleskönyvben” föllelhető (cseh nyelven) az oltár festésére vonatkozó, 1800. június 14-én kötött megállapodás is, *Michael Wurtzninger*⁶ aláírásával. Bizony, **fontos lenne** a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltárában őrzött, **cseh nyelven írt régi egyházi dokumentumokat** – különösen is a nagyrészt *Schmál Sámuel* templomépítő lelkész által lejegyzett „Protocol”-t⁷ – részletesen kutatni, **lefordíttatni**: ezekből a feljegyzésekből **sok nyitott kérdésre választ kaphatnánk...** (A „Protocol”-nak jellemzője különben, hogy minden dokumentumot eredeti nyelvén idéz: a latint latinul, a magyart magyarul, a németet németül; miközben a fő szöveg csehül van írva.)

Azt egyébként – az oltárképet szemlélve – magunk is megállapíthatjuk, hogy a megfeszített Krisztusnak ez az ábrázolása a nyugati hagyományt követi: nincs rajta semmi ikonszerű jellegzetesség, az **INRI** felirat pedig a latin „Jesus Nazarenus Rex Iudaeorum” szövegre utal. Már ebből is nyilvánvaló, hogy legalábbis a kép maga nem lehet görög katolikus eredetű. Ráadásul néhány éve újból fölfedezhettünk valamit, ami – sejtethetően kb. 1910 óta – közel egy évszázadon át nem volt látható!

Az oltárkép 2005. évi restaurálásakor ugyanis előkerült ismét a vastag festékréteg alól – a kép keretén felül található két alma alakú címerpajzsban – a következő felirat (ma használatos betűkkel írva): „*K Židum v 9. Kap. v 12 Krystus všel jednou do svatyně, věčné vykoupení nalezl.*“⁸



A felirat - Fotó: Adámi Márta

A feliratban – régi helyesírással és gót betűkkel –

cseh nyelvű bibliai idézetet találunk, amely **a kralicei Biblia szövegéből** származik! Az ige a mai magyar protestáns bibliafordításban így található: **Krisztus „(a tulajdon vérével) ment be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök váltságot szerzett”** (Zsid 9,12b). A cseh szöveg közvetlen fordítása: „**Zsidókhöz 9. fejjében 12. v. Krisztus bement egyszer a szentélybe, örök váltságot szerzett”**.

A tót / szlovák anyanyelvű evangélikusság évszázadokon keresztül a huszita gyökerű Cseh-Morva Testvérek Egyházának (Jednota Bratska) tudós lelképásztorai által készített (ó)cseh bibliafordítást használta, melynek végleges szövegét az 1613. évi kralicei kiadás jelentette. Miután a Habsburg-hatalom az 1620. novemberi fehérhegyi

5 „Nyíregyháza városának krónikája 1753-ik évtől kezdve”, „Nagy Sámuel tulajdona 1831-ik évtől” (elejéről 4 lap hiányzik); 56-57. oldal – Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára. A cseh nyelvű szöveget fordította: *Bánszki Hajnalka / Adámi László*. (Nagyon fontos, hogy *Reizinger Jánosra* vonatkozóan a „rezbar” szó szerepel: „... Cyrkew nassj Roku 1796 Oltár, ktery Rezbar Reizinger János rečenj z G/J/elssawi robil, z pomoci Božj wyzdwiha ...”)

6 „Nyíregyh. Ev. Eklk. Levéltára 2.” 113.szám – Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára

7 „Protocol aneb KNIHA CIRKEVNÍ ... Samuel Schmál ...” (Protokollum 1753-1820) – Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára

8 Vö.: *Demcsákné Balczó Ildikó*: Örök váltságot szerzett – in: **HÍRMONDÓ**, a Nyíregyházi Evangélikus Gyülekezet hírei, XIV. évf. 12. szám 2005. december; 9. oldal

csata után a cseh evangéliumi keresztyéneket (protestánsokat) módszeresen elűldözte, a XVIII. század elejétől az evangélikusok adják ki ezt a bibliafordítást: pl. *Bél Mátyás* és *Krmann Dániel*.⁹ Külön szlovák nyelvű Biblia nem létezett ugyanis egészen addig, amíg elsőként – az evangélikus ébredési-közösségi mozgalomban Nyíregyházán is (1911-től 1920-ig) szolgáló – *Rohácsek József / Jozef Roháček* el nem készítette és ki nem adta bibliafordítását!¹⁰

A Tranoscius énekeskönyv mellett tehát a cseh nyelvű Bibliát hozták magukkal az 1753-tól Nyíregyházára települő evangélikusok is (bár Biblia valószínűleg kevesebb családnál volt, mint énekeskönyv). Külön fontosnak tartom hangsúlyozni azt, hogy az oltárkép fölött levő feliratban – az igehely megjelölése után a „*Krystus*” szó betoldásával – **pontos idézet** található, amint az ide mellékelt (egy évszázaddal későbbi, de még gótbetűs kiadásból való) szövegrészlet utolsó másfél sora is mutatja.¹¹

11. Alle Krystus přišed, * biskup bu-
daučjho dobrého, sfrze wěššj a dořona-
legššj štánek, ne ruřau udělaný, to gest,
ne tořoto řtawenj; * l. 3, 1.

12. Ani sřrže * řrew řozlů a ř telat,
ale sřrže řwau wlastnj řrew wšřel gednau
do řwathně, wěčné wyřaupenj naleřl.
* řev. 16, 3. ř řtuff. 20, 28.

A megmaradásért és az itt maradásért vívott három évtizednyi küzdelem után, 1784-1786 között templomot építő nyíregyházi tírják evangélikusságnak és lelki vezetőiknek – elsősorban nyilván az 1783-tól 1801-ig itt szolgáló *Schmál Sámuel* lelkésznek († 1801. február 22.¹²) – a hitvallása ez a felirat, a megfeszített Krisztust ábrázoló oltárkép fölött! Azt hirdeti, hogy **Jézus Krisztus egyszeri, tökéletes áldozata, váltságfalála örök érvényű; nincs más, Isten előtt érvényes áldozat és az Úr Jézuson kívül nincs más közbenjáró: csakis Óáltala lehet békességünk Istennel, életünk és üdvösségünk!**

Mivel az oltár kiváltképpen **az Úr szent vacsorája** ünneplésének a helye, ezért természetesen ez a fölfestett íge emlékeztet arra is, ami hitvallásaink szerint az úrvacsorát megkülönbözteti a római katolikus misétől: utóbbiban ti. engesztelésről van szó, Jézus Krisztus áldozatának mintegy újbóli megjelenítéséről. Ezzel szemben – Isten ígéjének világos bizonyágtétele alapján – valljuk, hogy **részünkről szó sem lehet engesztelésről**, hanem már **csak a dicsőítés és hálaadás áldozatáról**, amint erről *Melanchthon* ír az **Ágostai Hitvallás** és az **Apológia XXIV.** Cikkében,

9 „Po roku 1613 sa Kralická Biblia v Čechách už tlačit' nemohla, a to celé desaťročia, ba až dve a pol storočia. Jej vydávanie prevzali preto slovenskí evanjelici, ktorí vedeli na to nájsť spôsob najmä v zahraničí. Prvé vydanie po viac ako sto rokoch pripravili Matej Bel a Daniel Krman v Halle roku 1722 (znovu ju vydali roku 1745 a 1766).” – *Petrík, Dr. Ján M.*: Kralická Biblia, in: Tranovský Evanjelický Kalendár na rok 1979, Tranoscius, Liptovský Mikuláš – v Cirkevnom Nakladateľstve, Bratislava; 107. oldal

10 Vö. *Petrík, Dr. Ján M.*: Kralická Biblia, in: Tranovský Evanjelický Kalendár na rok 1979, Tranoscius, Liptovský Mikuláš – v Cirkevnom Nakladateľstve, Bratislava; 108. oldal („do Roháčkovej Biblie”); valamint (*Márkus József András*:) Isten műve napjainkban – Kiadja: A Nyíregyházi Methodista Gyülekezet (1935); 36. oldal („A Biblia és Rohácsek – külön történet. Amikor is ifju korában megtért, nagy teherként a szívére nehezedett az a tény, hogy az ő népének a 20. században még csak Bibliája sincsen. Ha Szent Írást olvasni akart, kénytelen volt cseh nyelven olvasni azt. Ez a gondolat nem hagyta nyugodni. Megtanult tökéletesen héberül, görögül, latinul, alaposan tanulmányozta a tót nyelvjárasokat és lefordította a Szent Írást népének anyanyelvére. A Biblia embere volt keresztyül-kasul.”)

11 Zsid 9,11-12 – Biblj Swatá, W Praze Nákladem biblické společnosti britické a zahraničné 1894 (családi hagyatékként van birtokomban)

12 „Nyíregyháza városának krónikája 1753-ik évtől kezdve”, „Nagy Sámuel tulajdona 1831-ik évtől”; jelenlegi 220. oldal – Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára

megmutatva az engesztelő áldozat és a hálaáldozat különbségét (kizárva a mise engesztelő jellegét); ill. ahogyan *Luther* ír a „miseáldozatról” a **Schmalkaldeni Cikkek** Második tételében.¹³

Az oltárral kapcsolatos vizsgálódásunk után a **szószék**re vonatkozó adatokat is



A szószék - Fotó: Adámi Márta

vegyük számba! A lexikális ismertetésben ezt találjuk: „*Szószék*. A főhajó bal oldalának közepén helyezkedik el a felfüggesztett fa szószék, amelyhez egyszerű falépcső vezet. A közepén kihasasodó szószéket öt volutásan kitüremkedő, faragott pillér tagolja; közöttük három mezőben, kartusos keretben aranyozott medalionok vannak. Alsó részén négy virágmotívum és egyszerű gerezdes kiképzés. Keretes háttámla, a hangvető bojtos szélű, virágfüzérés, tetején négyvolutás korona, urnával lezárva. Fehér-arany festésű, késő barokk, XVIII. század vége.”¹⁴ Meg kell említeni, hogy a lépcső stílusában nem egészen illeszkedik a szószékhez. Ezen kívül az idézett ismertető nem tér ki arra sem, hogy a hangvető belső oldalán a **Szentlélekre utaló**, arany festésű galamb alak található, sugárkévekkel. Pedig ennek is fontos üzenete van! Emlékeztetés ez arra a reformátori felismerésre, amiről *Luther* így írt – saját személyes hittapasztalata alapján! – már a reformáció kezdetén, 1518-ban, a tőle tanácsot kérő *Spalatinnak*: „Először is

egészen bizonyos, hogy a Szentírást nem foghatjuk fel a magunk erejéből és értelméből. Ezért hát minden azon fordul meg, hogy imádsággal közeledjünk hozzá, mégpedig azzal a könyörgéssel, hogy végtelen irgalmasságából adja meg Isten az ő igéjének megértését, hogy ha úgy tetszik neki, véghez vihessen valamit az ő dicsőségére. Mert az isteni igének nincs más tanítómestere, mint maga az ige szerzője, amint mondja is: Istentől tanítottak lesznek mindnyájan. Ezért kell a Szentlélek erejében bíznod. Hidd ezt el nekem, mert én ezt megtapasztaltam.”¹⁵ A keresztyén egyházzal pedig – amelyben a **megfeszített és feltámadott Krisztusról szóló evangéliumot tisztán hirdetik és hallgatják** – ezt írja *Luther*, az evangélikus hitvallási iratnak számító Nagykátéban: „Ez az az anya, aki minden egyes keresztyént fogan és hordoz Isten igéje által, amelyet a Szentlélek jelent ki és terjeszt, amellyel

13 Vö. Az Ágostai Hitvallás XXIV. A mise, ill. Az Ágostai Hitvallás Apológiája XXIV. cikk. A miséről, in: Konkordia Könyv, Az Evangélikus Egyház Hitvallási Iratai I. – Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály Budapest, 1957; különösen a 181-189. oldalak; valamint (*D. Luther Márton:*) A Schmalkaldeni Cikkek, in: Konkordia Könyv, Az Evangélikus Egyház Hitvallási Iratai II. – Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály Budapest, 1957; 15-17. oldalak

14 *Dercsényi Dezső-Entz Géza* (szerk.): Szabolcs-Szatmár megye műemlékei II. – Akadémiai Kiadó Budapest 1987.; 176. oldal

15 Idézi *Ottyk Ernő, D. Dr.*: Luther élete és műve – A Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya Budapest, 1983; 92. oldal

megvilágosítja és lángra gyújtja a szíveket, hogy megértsék és befogadják az igét, csüngjenek rajta és ragaszkodjanak hozzá. Ha pedig a Szentlélek nem hirdetteti és nem kelti életre az igét a szívben, hogy megragadja azt, akkor kárba vész.”¹⁶

Ami a szószéken lévő aranyozott medalionokat illeti, valószínű, hogy egy restaurálás során itt is rábukkanhatnánk egy felíratra! Az 1841-42-ben *Miklósffy Sámuel* által szerkesztett TÖRTÉNETKÖNYV ugyanis arról tesz említést (bemutatva az oltárt, a szószéket, a templom egész belső berendezését), hogy a szószéken **2Tim 4,2** volt felírva!¹⁷ Mai magyar protestáns bibliafordításunkban ez így olvasható: **„hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, feddj, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással!”** Igen, a szószékre csak így szabad fölmenni!

Számomra feltűnő volt az a hiány, az oltár és a szószék kapcsán már idézett – Szabolcs-Szatmár megye műemlékeit tárgyaló – lexikális alapműben, hogy a **keresztelőkövet** nem említi! Igaz, első ránézésre elég jellegtelennek tűnik: főként így,



A keresztelőkő - Fotó: Adámi Márta

vastag olajfestékkel bemázolva... Az elődök igei hitvallását azonban a keresztelőkő, pontosabban a fedele is magán hordozza! Volt idő, amikor – úgy tudom – ez a fedél is le volt mázolva: legalábbis ennek a nyomai láthatók a rézfedélbe vésett betűkön. Nem minden jelzést lehet egyértelműen beazonosítani rajta, de pontosan kivehető az **1788.** évszám és a **N·Y·H·A** utalás! És ott van – körbefuttatva(!) – a keresztséggel kapcsolatban alapvető fontosságú ige: **„Kdo weri a pokersten budje, spaseni budje, kdo ale nje weri, zatraten budje”**. Ez a mai magyar protestáns bibliafordításban így található: **„Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik”** (Mk 16,16). Ami különösen érdekes, hogy ez a felirat viszont nem egyezik a kralicei Biblia szövegével, amit itt mutatok be mellékelten:¹⁸

16. Kdož uwěříj a * pokrřtj se, spasen bude; kdož pak neuwěříj, budež zatracen.
* Štuff. 2, 38, 41.

16 *Doktor Luther Márton* Nagykátéja, A Hiszekegy, a harmadik hitágazat, in: Konkordia Könyv, Az Evangélikus Egyház Hitvallási Iratai II. – Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály Budapest, 1957; 156. oldal

17 „TÖRTÉNETKÖNYV, melyben a Nyíregyházi Evangélikus Ekklesiának ... évenkénti történetei, Miklósffy Sámuel által szerkesztve...”, 26. oldal – Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára. Ez a kéziratos mű később, az 1803. évi fontosabb kiadásoknál ezt is említi: „Kraudy Ignác festésznek az orgona, új szónoki szeknek (a régi helyb. orosz Ekklnak ajándékozott) és az oltárnak festéséért 1434 f 36”; 111. oldal

18 Mk 16,16 – Biblj Swatá, W Praze Nákladem biblické společnosti britické a zahraničné 1894

Milyen szöveg lehet hát ez a keresztelőkő fedelén? Egy szlovákiai látogató azt mondta, amikor megmutattam ezt a feliratot: „staroslovenský”, vagyis régi, ó-szlovák... **Az anyanyelven megértett ige van odavésve, üdvösséget ígérő és figyelmeztető tartalmával; összhangban az evangélikus, lutheri hitvallással:** „Tudjuk pedig jól, hogy üdvözülni nem jelent mást, mint bűntől, haláltól és ördögtől megváltottan Krisztus országába jutni és Vele örökké élni. Ebből megint csak azt látod, hogy milyen nagyra kell becsülnünk és értékelnünk a keresztséget, hiszen kimondhatatlan értékű kincset kapunk benne. ... Mivel ezek az igék ezt az üdvösséget kínálják a vízzel együtt és vele kapcsolatban, nem is lehet másképp befogadni, mint úgy, hogy hisszük a szívünkben. Hit nélkül semmit sem használ a keresztség, noha önmagában bőséges, isteni kincs. Ez az egyetlen ige: »aki hisz«, olyan erejű, hogy kizár és visszautasít minden olyan cselekedetet, amelyet azzal a szándékkal tehetnének, hogy megszerezzük és megérdemljük vele az üdvösséget. Mert eldöntött dolog az, hogy ami nem hit, az semmit sem visz az üdvösség felé, nem is kap belőle semmit.”¹⁹ Bizony, szükséges megértenie ma is mindenkinek, aki megáll e keresztelőkő mellett: **Istennek a keresztségben fölkínált kegyelme nem lesz üdvösségemre, ha megvetem Isten ígését, és nem engedem, hogy a Szentlélek munkálkodjék a szívemben.**



A keresztelőkő fedele közelről - Fotó: Adámi Márta

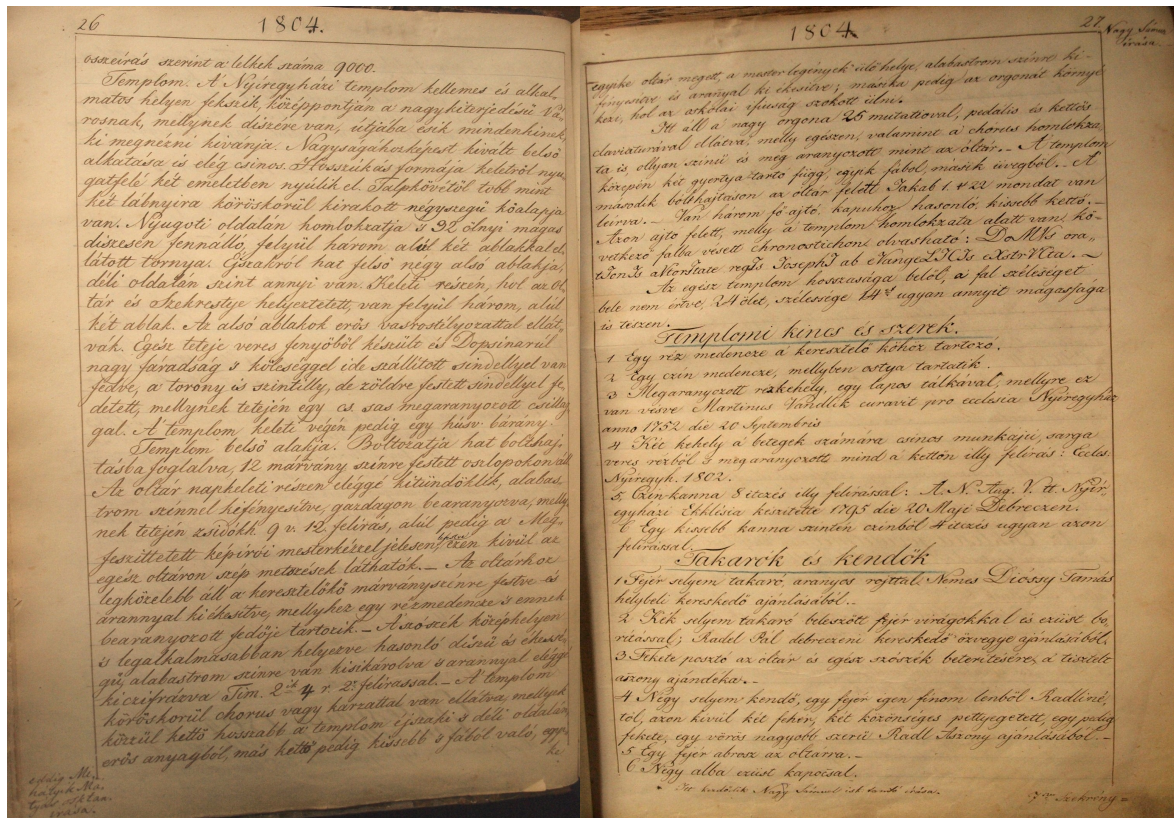
Az oltár, a szószék és a keresztelőkő jellegzetességeinek e rövid, vázlatos áttekintéséből is kitűnik, hogy a templom belső berendezésének kialakításában mindenütt tetten érhető a biblikus, hitvallásos, evangélikus, lutheri gondolkodás. Az elődök – a korabeli lehetőségek szerint művészi módon és a bibliai feliratok által értelmezve – igyekeztek formába önteni mindezt: úgy, hogy a gyülekezet számára **a művészi alkotások is Isten ígését hordozzák**, lelkiismereteket ébresztő és – összetört szíveknek – a kegyelem vigasztalását hirdető erővel. Azt gondolom, hogy az 1910-ben készült belső festés – a szimbólumaival és a magyar nyelven fölfestett igékkel – valamiképpen ugyancsak ezt a célt szolgálta. Közben azonban elfedte az ősök más nyelven megvallott és megszenvedett bizonyágtételét. Jó, hogy ezekből a régi feliratokból kettő újból előttünk lehet. **Tudatosítani** is kell a jelentőségüket!

Amikor most **2011-ben a nyíregyházi evangélikus nagytemplom fölszentelésének 225. évfordulóját** ünnepelhetjük, hadd idézzem föl a betelepülés **250. jubileumának** esztendejére (2003-ra) készített Gyülekezeti munkaterv néhány bevezető igei gondolatát:

„Nem mindegy, hogyan fogunk ünnepelni, mint ahogyan az sem mindegy, hogyan fogunk élni a hétköznapiakban. ... Szükségünk van arra, hogy ... a magunk útját is **Isten ígésének átható világosságában** lássuk meg. Ebben a megvilágításban

¹⁹ Doktor Luther Márton Nagykátéja, A keresztség, in: Konkordia Könyv, Az Evangélikus Egyház Hitvallási Iratai II. – Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály Budapest, 1957; 186-187. oldal

nyilvánvalóvá lesz, hogy **nem az elődöket** kell ünnepelnünk, akik »*tirpák*»=*szenvedő*«
 tőrészel és szívóssággal hatalmas dolgokat vittek véghez, és **nem is magunkat, ...
 hanem Isten megőrző irgalmát, érthetetlen hosszútűrését, és Krisztusban ma is
 üdvösségre elhívó kegyelmét szabad magasztalnunk és ünnepelnünk.** Szemünk
 előtt lehet a ... Nagytemplom, szemünk előtt állhatnak a többi istentiszteleti helyeink,
 épületeink és intézményeink, átélhetünk fölemelő élményt jelentő ünnepi alkalmakat,
 de Isten nem ezeket nézi, hanem azt, hogy mindeközben is **mi van a szívünkben, a
 szívemben.** ... A töredelmes és bűnbánó szív ismerheti meg **Jézus Krisztust
 szabadító Urának,** az Ő bűneinket eltörlő vérének, engesztelő áldozatának erejében,
 és töltekezhet be **Isten szeretetével** a Szentlélek által, hogy **a Lélek vezetése alatt**
 könnyebb vagy nehezebb mindennapjai is ünnepi fényt nyerjenek. Bárcsak közülünk
 minél többek szívében az Ő szent szeretetét imádó, alázatos és engedelmes hitet
 láthatná az Isten! Mindaz, amit tervezünk, lehessen ezért az Ő kegyelme kiáradásának
 és igazsága kinyilatkoztatásának alkalmává mind gyülekezetünk körében, mind azon
 kívül.»²⁰



Végül még egy – valamikor ugyancsak fölfestett – ígét hadd idézzek. *Miklósffy Sámuel* a (fentebbi képen 26-27. oldalával bemutatott) *TÖRTÉNETKÖNYV*-ében megemlíti azt is, hogy „a második bölthajtáson az óltár felett”²¹ **Jak 1,22** volt fölírva: **„Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatói, hogy be ne csapjátok magatokat.”** Ez legyen a mai ígehirdető zárszava is...

Adámi László
 evangélikus lelkipásztor

20 Gyülekezeti munkaterv 2003. – in: *HÍRMONDÓ*, a Nyíregyházi Evangélikus Gyülekezet hírei, XII. évf. 1-2. szám 2003. január-február; 1. oldal

21 „*TÖRTÉNETKÖNYV*, melyben a Nyíregyházi Evangelika Ekklesiának ... évenkénti történetei, Miklósffy Sámueltól szerkesztve”...; 27. oldal – Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára